

Cultura, ambient, desenvolupament sostenible i canvi climàtic

Publicat per [Interacció](#) [1] el 26/01/2024 - 10:52 | Última modificació: 05/08/2026 - 09:29

La crisi climàtica ha deixat de ser una qüestió exclusiva de les polítiques ambientals per convertir-se també en un desafiament cultural. Aquest número monogràfic de la *Revista Gestión Cultural*, coordinat per Jordi Bàlta, Àngel Mestres i Nicolás Sticotti, parteix d'una idea central: la transició ecològica no serà possible sense transformar els imaginaris, els valors, les pràctiques i les institucions culturals. En lloc d'entendre la cultura com un àmbit afectat pel canvi climàtic, el volum defensa que és un agent imprescindible per afrontar-lo.

L'editorial situa el debat en el context de l'emergència climàtica i de l'augment de les desigualtats globals. Els autors assenyalen que els impactes del canvi climàtic no es distribueixen de manera equitativa i que la resposta no pot limitar-se a solucions tecnològiques o econòmiques. La cultura intervé en la manera com les societats interpreten el món, construeixen valors i modifiquen comportaments. Per això es plantegen preguntes que travessen tot el volum: com poden les polítiques culturals promoure la sostenibilitat?, quin paper tenen les institucions culturals en la responsabilitat ambiental?, com poden les pràctiques artístiques contribuir a la consciència ecològica?, què poden aportar els coneixements tradicionals o la justícia climàtica?

El llibre reuneix vint-i-set especialistes de dotze països que aborden aquesta relació des de perspectives molt diverses. Hi conviuen reflexions conceptuals, entrevistes, estudis de cas i experiències de gestió cultural. Entre els eixos principals destaquen:

- la necessitat d'incorporar la sostenibilitat ambiental a les polítiques culturals;
- la revisió crítica de l'impacte ecològic del mateix sector cultural;
- la mobilitat sostenible dels artistes i professionals;
- la contribució de les arts a la sensibilització davant l'emergència climàtica;
- la cultura com a eina per construir territoris més resilients;
- la incorporació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) a l'acció cultural;
-

les estratègies regeneratives i la justícia climàtica;

- la protecció del patrimoni natural i cultural davant els efectes del canvi climàtic.

Una aportació especialment rellevant és el desplaçament que proposa respecte dels debats habituals sobre cultura i sostenibilitat. La cultura no apareix només com el "quart pilar" del desenvolupament sostenible, sinó com un element transversal capaç d'influir sobre els altres àmbits del desenvolupament. El volum recupera aquesta discussió i mostra que els processos culturals condicionen la manera com les societats produeixen, consumeixen, cooperen o s'adapten als canvis ambientals. També recorda que el canvi climàtic posa en risc no només ecosistemes i infraestructures, sinó també pràctiques culturals, formes de vida, coneixements tradicionals i drets culturals de nombroses comunitats.

?La sostenibilitat cultural no es limita a reduir impactes ambientals. També implica transformar la relació entre cultura, territori i formes de vida.

La publicació dedica una atenció considerable a les experiències pràctiques. Es presenten iniciatives impulsades des de Catalunya, Navarra, Colòmbia, Xile, Austràlia i altres contextos que mostren com museus, centres culturals, laboratoris ciutadans o projectes comunitaris incorporen criteris ambientals en la seva activitat. Destaquen, entre altres, el **Plan_C*** de Cultura pel Clima impulsat per la Generalitat de Catalunya, projectes de gestió comunitària del paisatge, metodologies per abordar la crisi socioambiental des de la cultura i experiències d'activisme ambiental vinculades a les arts.

Una de les forteses del volum és la pluralitat disciplinària. Hi participen gestors culturals, investigadors, artistes, activistes, ecòlegs i responsables públics. Aquesta diversitat permet entendre que la sostenibilitat cultural no consisteix únicament a reduir emissions o reciclar materials, sinó també a transformar formes d'organització, processos de participació, models de producció cultural i relacions entre cultura, territori i comunitat.

Des d'una perspectiva crítica, el monogràfic assumeix amb convicció que la cultura és una peça fonamental de la transició ecològica, encara que dedica menys atenció a les tensions que aquesta transformació genera dins del mateix sector cultural. Aspectes com els costos econòmics de l'adaptació, els conflictes entre sostenibilitat i internacionalització o els límits materials de determinats models culturals apareixen de manera desigual segons els articles. Tot i això, aquesta manca d'una síntesi més crítica és també conseqüència del caràcter coral de la publicació, que prioritza oferir un ampli mapa de perspectives abans que construir un únic marc interpretatiu.

Referència

Sticotti, N., Mestres, À., i Bàlta, J. (Coords.). (2024). *Cultura, ambiente, desarrollo sostenible y cambio climático* (Revista Gestión Cultural, núm. 9). RGC Libros; Trànsit Projectes.

[Text complet](#) [2]

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: cultura i sostenibilitat

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2024/cultura-desenvolupament-sostenible%20>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://rgcediciones.com.ar/cultura-ambiente-desarrollo-sostenible-y-cambio-climatico/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9624>